

Verslag Expertmeeting Vluchtelingenvraagstuk

9 maart 2016

Algemeen plenair gedeelte

Burgemeester Petter heet alle aanwezigen welkom bij de expertmeeting. Hij geeft aan dat de expertmeeting de start vormt van een gezamenlijk proces van college en gemeenteraad om te komen tot besluitvorming over de wijze waarop de gemeente Bergen op Zoom bijdraagt aan het Vluchtelingenvraagstuk. Burgemeester Petter geeft aan dat vanavond raadsleden, collegeleden, MT en betrokken ambtenaren aanwezig zijn. Daarnaast is een groot aantal deskundigen uitgenodigd om ervaringen te delen en vragen te beantwoorden. Aanwezige organisaties zijn: DoeDemocratie.nu, Ondersteuningsteam Asielzoekers en Vluchtelingen (OTAV), Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA), Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, Woningcorporatie Stadlander, Vluchtelingenwerk Nederland, Stichting Welzijn Zuidwesthoek, WijZijn Traversegroep, afvaardiging vanuit het Onderwijs en gemeenten Breda, Steenbergen en Tilburg.

Afgesproken is dat het een besloten avond is. De avond is bedoeld als studiebijeenkomst. De burgemeester licht toe dat op deze avond een aantal thema's aan bod komt in verschillende expertrondes. Iedere ronde start met een inleiding en daarna mogen vragen worden gesteld.

De burgemeester geeft het woord aan de projectleider van het proces Vluchtelingenvraagstuk. Zij geeft aan de hand van een presentatie een toelichting op het proces (bijgevoegd).

Vervolgens geeft de burgemeester het woord aan de directeur van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. De directeur van de Veiligheidsregio geeft aan dat de gemeenten in de provincie Noord-Brabant voor de vraag staan hoe deze gemeenten gezamenlijk 6.000 vluchtelingen gaan opvangen. Daarbij is het niet meer de vraag *of* de gemeenten vluchtelingen gaan opvangen, maar *hoe* de gemeenten dit gaan doen. Gemeenten dienen in de beleving van de directeur van de Veiligheidsregio geen afwachtende houding in te nemen, maar kunnen beter de krachten in de samenleving mobiliseren en samen met partners met het vluchtelingenvraagstuk aan de slag gaan. Voor de communicatie is geen éénduidige oplossing. De directeur van de Veiligheidsregio adviseert om gebruik te maken van ervaringen vanuit verschillende gemeenten.

1ste Expertronde: Veiligheid en Communicatie

Aanwezige partijen: Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, DoeDemocratie.nu, OTAV, COA, gemeente Tilburg, gemeente Steenbergen en gemeente Bergen op Zoom.

De expertronde wordt ingeleid door DoeDemocratie.nu. De presentatie is bij dit verslag gevoegd.

Vervolgens is er de mogelijkheid tot het stellen van vragen en vertellen de partijen over hun ervaringen. De volgende tips voor communicatie over het vluchtelingenvraagstuk passeren hierbij de revue:

- Organiseer kleinschalige bijeenkomsten voor inwoners, verhalen van inwoners worden dan beter gehoord;
- Borg de uitkomsten van de consultatieronde;
- Zorg dat interne communicatie binnen de gemeente goed is;
- Blijf continue in gesprek met inwoners, neem snel contact op met vragenstellers;
- Biedt maatwerk;
- Accepteer dat je het als gemeente nooit voor iedereen goed doet. Schakel snel en kijk naar de behoefte van inwoners;
- Maak (maandelijks) rapportages met meldingen van incidenten, etc en vergelijk deze met rapportages over voorgaande jaren;
- Heb aandacht voor communicatie via social media;
- Eerlijkheid is geboden, transparantie is belangrijk;

- Werk aan het veiligheidsgevoel van inwoners, door bijvoorbeeld klankbordgroepen te vormen of nieuwsbrieven op te stellen.

Vraaggesprek met statushouder over integratie

De burgemeester geeft aan dat er tijdens de expertmeeting veel deskundigen aan het woord zijn, maar dat de gemeente ook een statushouder heeft uitgenodigd om zijn verhaal te vertellen. Dit gebeurt in de vorm van een interview.

2de Expertronde: Huisvesting

Aanwezige partijen: Woningcorporatie Stadlander, OTAV, COA, gemeente Breda en gemeente Bergen op Zoom.

De expertronde wordt ingeleid door de accountmanager van het Ondersteuningsteam Asielzoekers en Vluchtelingen (OTAV). De presentatie is bij dit verslag gevoegd.

Punten die aan de orde komen, zijn:

- De situatie in het land van herkomst bepaalt of een vluchteling een vergunning krijgt en een zogenaamde 'statushouder' wordt;
- Koppeling van een statushouder aan een gemeente wordt landelijk bepaald. Vluchtelingen die in een opvang van het COA in een bepaalde gemeente verblijven, worden niet automatisch statushouder in deze gemeente. Er worden momenteel in andere gemeenten hiervoor pilots uitgewerkt;
- Huisvesting van statushouders is een brede opgave. Er is hiervoor een intensieve samenwerking nodig tussen gemeente en woningcorporatie;
- De doorlooptijd voordat vluchtelingen een verblijfsvergunning krijgen, bedraagt momenteel 8 à 9 maanden;
- Verdringing op de woningmarkt moet worden voorkomen: mochten er tijdelijke woonunits komen, dan worden deze gerealiseerd voor statushouders én reguliere woningzoekenden;
- Tijdelijke woonunits zijn geen containers, maar keurige units met een goede uitstraling;
- Tijdelijkheid van exploitatie van een unit bedraagt 10 jaar, met verlengingsmogelijkheid van nog eens 10 jaar;
- Noodopvang kan in verschillende soorten gebouwen worden gerealiseerd: oude kazernes, leegstaande kantoorruimtes en appartementencomplexen;
- Noodopvanglocaties zijn bedoeld voor kortdurende opvang. Het programma van eisen voor een noodopvanglocatie is minder veeleisend dan voor een asielzoekerscentrum. Het voorzieningenniveau van een noodopvang ligt ook lager dan in een asielzoekerscentrum.
- Er bestaat geen categoriale opvang;
- Er verblijven momenteel veel statushouders in de opvanglocaties.

3de Expertronde Sociaal Domein

Aanwezige partijen: OTAV, COA, Vluchtelingenwerk Nederland, ISD Brabantse Wal, Stichting Welzijn Zuidwesthoek, WijZijn Traversegroep en een afvaardiging vanuit het onderwijs.

De expertronde wordt ingeleid door een manager van Vluchtelingenwerk Nederland. De presentatie is bij dit verslag gevoegd.

Punten die aan de orde komen, zijn:

- Na koppeling aan een gemeente, is een statushouder inwoner van de gemeente. Dan moeten binnen 2 weken inrichtingskosten geregeld worden. Deze kosten bedragen maximaal €7.000. Het betreft een lening en moet worden terugbetaald. Zodra men inwoner is van Bergen op Zoom, start er eveneens een procedure voor een uitkering. Dit geldt overigens voor iedere inwoner die een aanvraag doet;
- Na toewijzing van een woning (die niet geweigerd mag worden), volgt een 'regeldag' om de woning te bezichtigen, het huurcontract te tekenen, etc. Twee weken na plaatsing gaat de organisatie, die verantwoordelijk is voor de maatschappelijke begeleiding, met de statushouder op zoek naar een huisarts, en tandarts en volgt een kennismaking met de bureaus;

- Maatschappelijke begeleiding wordt verzorgd door professionals maar ook door gekwalificeerde (daartoe geschoolde) vrijwilligers;
- Vluchtelingen krijgen van het COA in de opvanglocaties reeds een toelichting over hoe de gezondheidszorg in Nederland werkt. Statushouders worden vervolgens door maatschappelijk ondersteuners wegwijs gemaakt in de gezondheidszorg in de eigen gemeente.
- Binnen het onderwijs is iedere vluchteling of statushouder een zorgleerling. Het is nodig om binnen het samenwerkingsverband samen op te trekken.
- Beheersing van de taal is bij toeleiding van statushouders naar werk belangrijk. Toeleiding naar werk gebeurt via de reguliere arbeidsbemiddeling.
- Begeleid vrijwilligers en overbelast hen niet. Statushouders zijn ook zelf als vrijwilliger actief.

Afronding

Burgemeester Petter vraagt wethouder Kammeijer naar haar indruk van de expertmeeting. De wethouder geeft aan dat zij veel heeft gehoord en dat ze het een zinvolle en leerzame bijeenkomst vond. Ze geeft aan dat bij de aftrap van de bijeenkomst door de directeur van de Veiligheidsregio de vinger op de juiste plek is gelegd. Het gaat om het benutten van vitaliteit in de samenleving en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Ook is cruciaal dat de ketenpartners op het gebied van huisvesting, onderwijs, inkomen, welzijn en maatschappelijke begeleiding elkaar weten te vinden en met elkaar samenwerken.

De wethouder geeft aan dat ze tijdens deze bijeenkomst veel tips heeft gehoord over hoe we het proces verder kunnen vormgeven. Er is creativiteit voor nodig, ook hoe om te gaan met verontruste burgers. Het is fijn om te kunnen leren van andere gemeenten.

De burgemeester schetst tot slot het vervolg van het proces. Hij geeft aan dat de volgende stappen in het proces het opleveren van een scenariodocument en het uitvoeren van de consultatieronde zijn. Voor deze consultatieronde wordt een voorstel gedaan, dat zal worden afgestemd met de fractievoorzitters.